

Кирилъ Христовъ: Избрани стихотворения. Съ предговоръ отъ И. Вазовъ. София. 1903. (Kiril Hristov: Izbrani stihotvorenja. S predgovor ot J. Vazov. Sofija. 1903. Str. 320). — Odkar so se bratje Bolgari s pomočjo ruskega orožja rešili izpod turškega jarma, napredujejo na vseh poljih prosvete. Tudi njih literatura se razvija. Danes štejejo že več znamenitih pisateljev. Pri nas najbolj znan je pač pesnik in novelist Vazov, ki je seveda začel pisati že pod turškim despotizmom. Pred menoj pa je danes knjiga novega odličnega pesnika, Cirila Hristova, čigar poezije smo često čitali v raznih bolgarskih revijah. Hristov velja poleg Vazova in Mihajlovskega za najboljšega bolgarskega pesnika. Sedaj je izdal debelo knjigo svojih izbranih pesnitev, ki jih je bolgarsko časopisje pozdravilo z navdušenjem. Razni bolgarski kritiki poudarjajo, da je Hristov pravi pesnik pa tudi mojster v jeziku in verzu. Kdor se je že kdaj pečal z bolgarščino, bi rekel, da ne more biti baš lahko pisati gladke pesmi v jeziku, ki nima deklinacije, povrh pa še člen! Slovencu zveni ta bratovski jezik izprva nekako tuje, šele sčasoma pa se ga privadiš in kmalu lahko pogrešaš tudi deklinacije. Zato ti bolj ugaja bolgarski glagol z bogato konjugacijo, ki ima celo aorist kakor srbohrvaščina. Toda k pesnim Hristova! Da Hristov ni navaden stihotvorec, priča sam Vazov, ki mu je napisal navdušen predgovor in ga tako predstavil svojim rojakom. Mislim, da spoznajo čitatelji „Zvonovi“ pesnika Hristova najlože, če jim prevedem nekaj stavkov iz tega predgovora. Vazov piše med drugim: „Ko je Hristov objavil prve svoje lirске pesmi, rekel je nekdo: „To je talent!“ Od tistega časa je napisal poet več in več pesmi, katerih vsaka je bila velik korak k dovršenosti . . . Njegove izbrane poezije nam kažejo razne etape, po katerih se je razvijal njegov talent, razkrivajo nam bogato vsebino pesnikove duše ter široko obzorje, po katerem razpenja njegov duh svoja krila . . . Ciril Hristov je poet po duši (srcu), po narodi in po temperamentu . . . V svojih izbranih pesnitvah je Hristov risal, mislil in čustvoval na svoj samobitni način, ki je povsem originalen . . . Stopil je bil še zelo mlad na poetično poprišče . . . Hristovljeve pesmi nosijo na sebi pečat močnega subjektivizma, pesnikova osebnost je vsa izražena v njih“ . . . Vazov piše dalje, kako se Hristovljeva muza odvrča od okrožajočega jo materijalizma in ledene apatije. Ta družba mu vzbuja gnev in gnev mu izvablja krepke satirske akorde. V satiri je Hristov mojster, kakor v bolgarskem pesništvu Mihajlovski. „Hristov pa ni samo mojster v analizi svoje lastne duše“ — piše Vazov dalje v svojem predgovoru na str. VIII. — „nego on pozna dobro tudi narodovo dušo . . . Njegova zbirka je polna prelestnih pesmi po narodnih motivih . . . Hristov je izučaval z ljubeznijo in zanimanjem narodne pesmi in utrgal iz narodne lirike marsikak nežen cvet ter nam ga podal poplemeničenega v svoji duši, v dišečih šopkih . . . Čudovito je, kako dovršeno ima pesnik v oblasti jezik in pesniško obliko. Ta jezik izraža pod njegovim mojstrskim peresom vse bogastvo svoje lepote, vse nianse za izraževanje najdelikatnejših duševnih pregibov s svojo samorodno močjo in s svojo kristalno zvočnostjo . . . Hristov je originalen talent, ki obeta v bodočnosti še novih zakladov svoje ustvarjajoče krasote . . . Kar bi želel mlademu pesniku, jo to, da zamenja svoj pesimizem z nekoliko večjim življenskim veseljem ter da ozarja njegovo dušo nekoliko svetlejša vedrina. Naj krepí vera v njegov talent v njem pogum, ki je potreben pri nas za vsakogar, ki služi idealom . . . Hristov je že zdaj ponos naše poezije!“ . . . Tako končava pesnik Vazov svoj predgovor knjigi svojemu dosti mlajšemu tovarišu.

A. A.